

ODPOVĚDI EVROPSKÉ KOMISE

NA ZVLÁŠTNÍ ZPRÁVU EVROPSKÉHO ÚČETNÍHO DVORA

Přizpůsobení pravidel politiky soudržnosti v reakci na pandemii COVID-19

Finanční prostředky byly využívány flexibilněji, ale je třeba se zamyslet nad politikou soudržnosti jako nástrojem reakce na krizi.

Obsah

I. ODPOVĚDI KOMISE VE STRUČNOSTI.....	2
II. ODPOVĚDI KOMISE NA HLAVNÍ PŘIPOMÍNKY EÚD	3
1. Stanovení priorit souvisejících s krizovými nástroji a nástroji na podporu oživení ze strany vnitrostátních orgánů	3
2. Souběžné provádění různých toků financování.....	3
3. Monitorování a podávání zpráv	3
III. ODPOVĚDI KOMISE NA DOPORUČENÍ EÚD	4
1. Doporučení 1 – Analyzovat vhodnost politiky soudržnosti jako rozpočtového nástroje pro reakci na krizi.....	4
2. Doporučení 2 – Bedlivě monitorovat čerpání prostředků z nástroje REACT-EU a v případě potřeby poskytnout podporu zaměřenou na výsledky.....	4

Tento dokument představuje odpovědi Evropské komise na připomínky uvedené ve zvláštní zprávě Evropského účetního dvora v souladu s článkem 259 [finančního nařízení](#), které budou zveřejněny společně se zvláštní zprávou.

I. ODPOVĚDI KOMISE VE STRUČNOSTI

Během vrcholu krize související s pandemií COVID-19 orgány EU spolupracovaly na nalezení nejlepšího způsobu, jak podpořit členské státy, které naléhavě potřebují likviditu. Díky tomu, že obě investiční iniciativy pro reakci na koronavirus umožnily využít **dostupné finanční prostředky na politiku soudržnosti** z období 2014–2020, se ukázalo, že jsou pro vnitrostátní orgány značně užitečné. EÚD odhaduje, že díky novým možnostem flexibility bylo mezi všechna odvětví přerozděleno přibližně 35 miliard EUR. Podle odhadů Komise byly přibližně dvě třetiny této částky, zhruba **23 miliard EUR¹**, přesunuty konkrétně na boj proti dopadu pandemie, zejména na systém zdravotní péče, finanční podporu malým a středním podnikům a na zavedení dočasných vnitrostátních režimů zkrácené pracovní doby.

V roce 2021 byly na politiku soudržnosti navýšeny finanční prostředky z iniciativy NextGenerationEU v podobě **zdrojů REACT-EU v hodnotě 50,6 miliardy EUR**. Tyto další finanční prostředky **představovaly pro členské státy podporu**, neboť zvýšily jejich likviditu a poskytly jim nové zdroje na řešení potřeb vyvolaných krizemi.

Komise byla příslušným orgánům nápomocna při orientaci a nalezení synergií mezi všemi novými nástroji financování. Všechny žádosti vyřizovala přednostně, díky čemuž mohly být změny programu rychle schváleny. Dokonce i dokončená opatření, jejichž realizace byla započata po 1. únoru 2020, by mohla být proplacena a financována ze 100 % z rozpočtu EU, aniž by bylo nutné vnitrostátní spolufinancování. V rámci pro provádění a audit byla nabídnuta flexibilita, přičemž byl zachován požadavek důsledného dodržování platných pravidel. Nástroj REACT-EU byl vůbec prvním nástrojem, který se použil v rámci nástroje NextGenerationEU, přičemž první platby členským státům byly provedeny v červnu 2021.

Díky významnému přesměrování a dočasnému využívání míry spolufinancování EU ze 100 % se v letech 2020–2021 finanční plnění dále zrychlilo: míra výdajů se na konci října 2022 zvýšila na 73 % poté, co EÚD dokončil svůj audit.

Pandemie COVID-19 způsobila vážné narušení ekonomik a společností členských států a mohlo dojít k prohloubení regionálních rozdílů a sociálních nerovností. Aby politika soudržnosti mohla úspěšně plnit svůj dlouhodobý cíl, kterým je snižování socioekonomických a územních rozdílů, musela se urychleně přizpůsobit širšímu kontextu a řešit důsledky pandemie, které mají dopad na životy lidí, podniky, investice a provádění projektů. Flexibilita v rámci CRII a CRII+ měla zásadní význam pro to, aby se zabránilo dalšímu prohlubování rozdílů mezi regiony v důsledku krize, a zároveň byly v jejím rámci investovány zdroje REACT-EU, aby se pokračovalo v nezbytné podpoře zdravotní péče, podniků a pracovníků a v souladu s ekologickými a digitálními prioritami proběhla příprava oživení.

Politika soudržnosti jakožto jedna z největších investičních politik EU v rámci oživení po krizi plně prokázala svou přizpůsobivost a flexibilitu. Nastalá situace však neznamenal, že by se politika soudržnosti stala nástrojem reakce na krizi – odpovídající flexibilita byla v právním rámci značně omezena a časově limitována. Politika soudržnosti zůstává v první řadě a v souladu s prioritami EU dlouhodobou investiční politikou pro sociální a hospodářskou konvergenci mezi evropskými regiony. I nadále plní svůj hlavní cíl, kterým je posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti a plnění politických priorit Unie, jako je ekologická a digitální transformace, a bude tomu tak i nadále, zejména v rámci generace programů na období 2021–2027.

II. ODPOVĚDI KOMISE NA HLAVNÍ PŘIPOMÍNKY EÚD

1. Stanovení priorit souvisejících s krizovými nástroji a nástroji na podporu oživení ze strany vnitrostátních orgánů

Komise se domnívá, že členské státy správně upřednostnily využití krizových nástrojů a nástrojů obnovy, aby zajistily, že se dotčené operace přizpůsobí novým okolnostem, že již investované zdroje nebudou ztraceny a že fondy pomohou omezit dopad pandemie na soudržnost. Rovněž je třeba poznamenat, že dodatečné financování v rámci programu REACT-EU přineslo možnost investic dříve než zahájení programů na období 2021–2027, aby se překlenula propast mezi obdobími 2014–2020 a obdobími 2021–2027 a usnadnilo oživení².

2. Souběžné provádění různých toků financování

Komise uznává potřebu koordinace a doplňkovosti při čerpání fondů politiky soudržnosti, zejména programu REACT-EU a Nástroje pro oživení a odolnost.

Rizika dvojího financování jsou z velké části zmírněna několika mechanismy a opatřeními. Členské státy i Komise věnují zvláštní pozornost tomu, aby se zabránilo překrývání. Zaprvé, podle čl. 63 odst. 9 nařízení o společných ustanoveních na programové období 2021–2027 se výdaje obsažené v žádosti o platbu u jednoho z fondů nezapočítávají jinak v rámci téhož fondu ani v rámci jiného nástroje. Tento přístup se prosazoval již v období 2014–2020 a je a bude i nadále pozorně monitorován prostřednictvím auditů. Na toto ustanovení se rovněž klade velký důraz v kvalifikačních kritériích, jež členské státy používají při výběru svých projektů.

Za druhé, programové dokumenty, tj. dohoda o partnerství, programy a plány spravedlivé územní transformace, vyžadují popis doplňkovosti a synergií mezi politikou soudržnosti a dalšími nástroji Unie, aby se zabránilo překrývání a bylo možné předvídat jakékoli možné riziko dvojího financování.

Jak dohody o partnerství pro programy na období 2021–2027, tak národní plány pro oživení a odolnost předpokládají popis doplňkovosti s jinými nástroji. Využívá se jako základ dalších koordinačních ujednání, která mají zajistit doplňkovost a využít synergií mezi různými nástroji.

Útvary GR REGIO a GR EMPL byly řádně zapojeny do posuzování plánů pro oživení a odolnost navržených členskými státy v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, čímž byla zajištěna plná součinnost a znalosti o cílech členských států v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a fondů politiky soudržnosti. Kromě toho se členské státy v rámci operačních ujednání podepsaných s Komisí rovněž zavazují, že budou společně se zúčastněnými stranami pořádat každoroční setkání, na němž se povede diskuse o doplňkovosti, součinnosti, soudržnosti a souladu mezi prováděním plánu pro oživení a odolnost a ostatními programy EU³.

3. Monitorování a podávání zpráv

Aby zajistila větší transparentnost a odpovědnost při využívání finančních prostředků v rámci politiky soudržnosti týkající se zdravotní péče (včetně očkování), podpory podniků a režimů zkrácené pracovní

² Viz připomínka EÚD č. 36 a kolonka 2.

³ Viz připomínka EÚD v bodě 40.

doby, zveřejnila Komise 32 nepovinných ukazatelů onemocnění COVID-19. Členské státy je ve značné míře přijaly a pomáhají příslušným orgánům a Komisi monitorovat a posuzovat, jak byly finanční prostředky na politiku soudržnosti, a to i ze zdrojů REACT-EU, v souvislosti s pandemií využity.

Komise je i nadále odhodlána informovat své občany o veškerých vynaložených veřejných prostředcích. Z tohoto důvodu Komise v rámci platformy otevřených dat⁴ vytvořila tři interaktivní přehledy o tom, jak členské státy během krize využívaly finanční prostředky na politiku soudržnosti. Přehled obsahuje informace o výdajích členských států, zejména v hlavních oblastech, tj. **ve zdravotnictví, v podnikání a v přímé podpoře občanů**⁵.

III. ODPOVĚDI KOMISE NA DOPORUČENÍ EÚD

1. Doporučení 1 – Analyzovat vhodnost politiky soudržnosti jako rozpočtového nástroje pro reakci na krizi

Termín pro realizaci doporučení: do konce roku 2024

Komise doporučení přijímá.

2. Doporučení 2 – Bedlivě monitorovat čerpání prostředků z nástroje REACT-EU a v případě potřeby poskytnout podporu zaměřenou na výsledky

Termín pro realizaci doporučení: okamžitě

Komise doporučení přijímá.

Komise bude i nadále monitorovat provádění priorit nástroje REACT-EU a poskytovat podporu řídicím orgánům v souvislosti s prováděním priorit zmíněného nástroje. V této souvislosti Komise identifikuje programy, které se potýkají s problémy s výdaji, a bude spolupracovat s programovými orgány na maximalizaci potenciálu zdrojů REACT-EU. V souladu se zásadou sdíleného řízení je na členských státech, aby zajistily, že spolufinancované operace budou účinně přispívat k dosažení obecných a výkonnostních cílů.

⁴ Přehled o koronaviru: Reakce politiky soudržnosti EU – přehled REACT-EU – přehled ukazatelů politiky soudržnosti v souvislosti s koronavirem

⁵ Viz připomínky EÚD v bodech 73–79.